DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE ANNE ÖLÜMLERİ

Dr. İbrahim PADIR

İstanbul, 2015

fppt.com

Kavramlar ve Tanımlar

Gebeliğe bağlı ölüm, bir kadının gebelik süresince, doğumda ya da gebeliğin sonlanmasından sonraki 42 gün içinde herhangi bir nedenle ölmesi

Anne ölümü, bir kadının gebelik süresince, doğumda ya da gebeliğin sonlanmasından sonraki 42 gün içinde, gebeliğin süresine ve yerine bakılmaksızın, gebelik durumunun ya da gebelik sürecinin şiddetlendirdiği bir nedenden kaynaklanan kadın ölümü

(DSÖve ICD-10 tanımları)

fppt.com

Anne Ölümleri

- Gelişmekte olan ülkelerde doğurganlık çağındaki kadınlar arasında gebelik, doğum ve lohusalık sırasında meydana gelen ölümler doğurganlığın önemli komplikasyonları
- Dünyada her yıl 289,000 anne ölümünün gerçekleştiği tahmin edilmekte (DSÖ, 2014).
- Bu ölümlerin sadece % 1'i gelişmiş ülkelerde, %95'i Afrika ve Asya ülkelerinde meydana gelmekte

fppt.com

Maternal mortality ratio (per 100 000 live births, 2013)

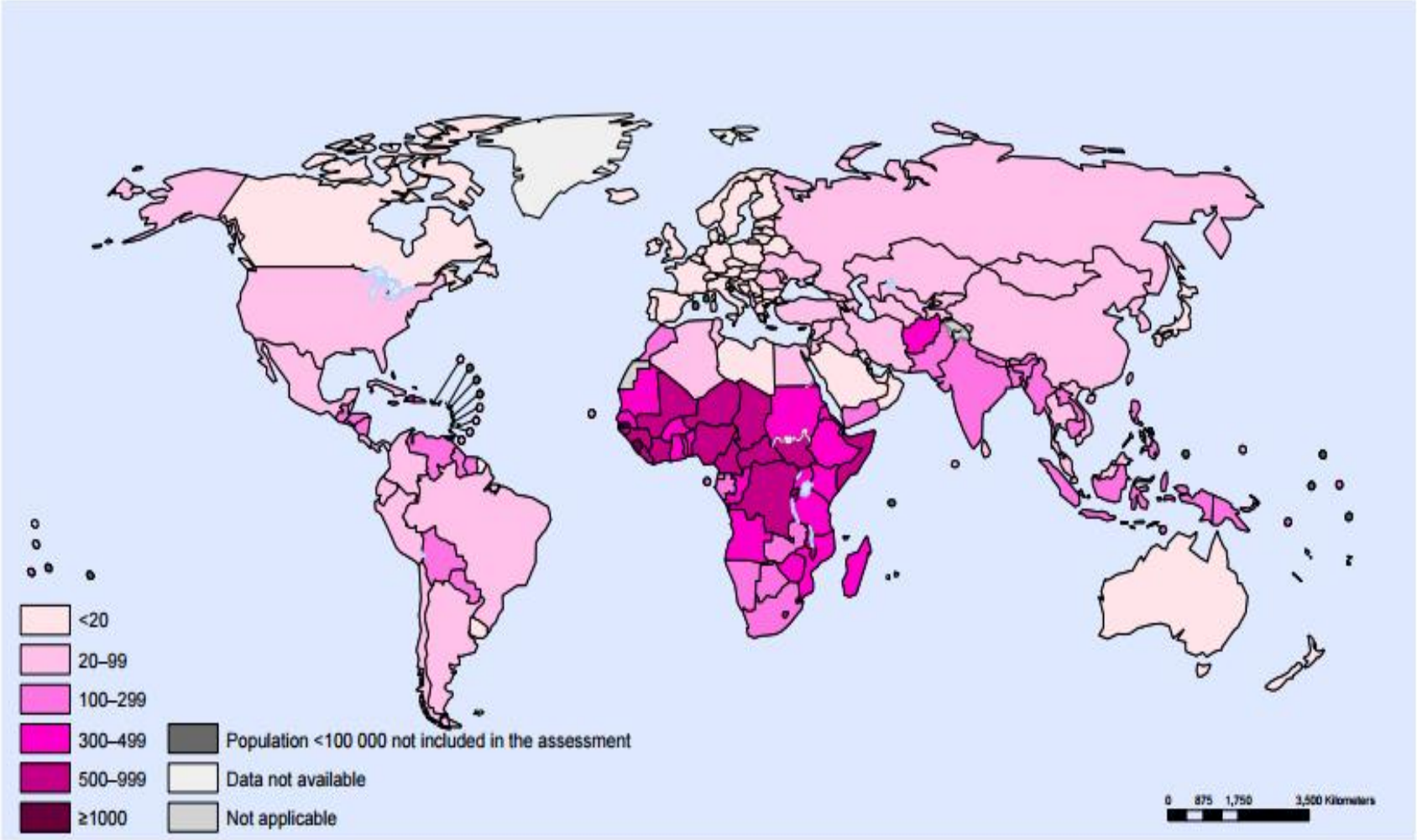

The boundaries and names shown and the designations used on this map do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the World Health Organization concerning the legal status of any country, territory, city or area or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries. Dotted and dashed lines on maps represent approximate border lines for which there may not yet be full agreement.

Data Source: World Health Organization
Map Production: Health Statistics and Information Systems (HSI)
World Health Organization

World Health Organization

© WHO 2014. All rights reserved.

fppt.com

Table 1. Estimates of maternal mortality ratio (MMR, maternal deaths per 100 000 live births), number of maternal deaths, and lifetime risk by United Nations Millennium Development Goal region, 2013

Region	MMR[a]	Range of MMR uncertainty		Number of maternal deaths[a]	Lifetime risk of maternal death, 1 in:	AIDS-attributed MMR	Number of AIDS-related indirect maternal deaths attributed to HIV[a]	Percentage of AIDS-related indirect maternal deaths
		Lower estimate	Upper estimate					
World	210	160	290	289 000	190	5	7500	2.6
Developed regions	16	12	23	2300	3700	0	65	2.8
Developing regions	230	180	320	286 000	160	6	7400	2.6
Northern Africa	69	47	110	2700	500	0	9	0.3
Sub-Saharan Africa	510	380	730	179 000	38	19	6800	3.8
Eastern Asia	33	21	54	6400	1800	0	44	0.7
Eastern Asia excluding China	54	35	97	480	1200	0	1	0.2
Southern Asia	190	130	280	69 000	200	1	340	0.5
Southern Asia excluding India	170	110	270	19 000	210	0	20	0.1
South-eastern Asia	140	98	210	16 000	310	1	110	0.7
Western Asia	74	50	120	3600	450	0	3	0.1
Caucasus and Central Asia	39	31	53	690	940	0	7	0.9
Latin America and the Caribbean	85	66	120	9300	520	1	130	1.4
Latin America	77	59	110	7900	570	1	92	1.2
Caribbean	190	130	310	1400	220	5	39	2.8
Oceania	190	100	380	510	140	2	5	0.9

a The MMR, number of maternal deaths, and lifetime risk have been rounded according to the following scheme: <100, no round-

fppt.com

Gebeliğe Bağlı Ölümler

Anne Ölümleri

Tesadüfi nedenler

Dolaylı nedenler

Doğrudan nedenler

Gebelikle birlikte ortaya çıkan fizyolojik ve psikolojik durumlara doğrudan bağlı olan nedenler. Kanama, sepsis, eklampsi ve emboli en belirgin olan doğrudan anne ölümü nedenleri

fppt.com

Göstergeler

Gebeliğe bağlı ölüm oranı: 100,000 canlı doğumda gebelik, doğum ve lohusalık dönemindeki tüm ölümlerin sayısı

GBÖO=(gebeliğe bağlı ölümlerin sayısı/canlı doğumların sayısı)*100,000

Gebeliğe bağlı ölüm hızı: Doğurganlık çağındaki 100,000 kadında gebeliğe bağlı ölümlerin sayısı

AGBÖH=(gebeliğe bağlı ölümlerin sayısı/doğurganlık çağındaki kadınların sayısı)*100,000

Yaşam boyu gebeliğe bağlı ölüm riski: Bir kadının doğurganlık çağının sonuna kadar gebeliğe bağlı bir nedenden dolayı ölme riski

Yaşam boyu risk = $(1-(1-\text{GBÖH}))^{35}$

fppt.com

Göstergeler

Anne ölüm oranı: 100,000 canlı doğumda anne ölümlerinin sayısı

AÖO=(anne ölümlerinin sayısı/canlı doğumların sayısı)*100,000

Anne ölüm hızı: Doğurganlık çağındaki 100,000 kadında anne ölümlerinin sayısı

AÖH=(anne ölümlerinin sayısı/doğurganlık çağındaki kadınların sayısı)*100,000

Yaşam boyu anne ölüm riski: Bir kadının doğurganlık çağının sonuna kadar doğrudan ya da dolaylı nedenler ile ölme riski

Yaşam boyu risk = $(1-(1-\text{AÖH}))^{35}$

fppt.com

Birleşmiş Milletler Bin Yıl Kalkınma Hedefleri - 2015

Anne ve Bebek Sağlığı 2015 Hedefleri

Hedef: Çocuk ölümünü azaltmak

- 1990-2015 yılları arasında beş yaş altı ölüm oranını üçte iki azaltmak
  - Beş yaş altı ölüm oranı bebek ölüm oranı
  - Kızamığa karşı bağışıklık kazandırılan 1 yaş çocuk oranı

Hedef: Anne sağlığını geliştirmek

- 1990-2015 yılları arasında anne ölüm oranını dörtte üç azaltmak
  - Anne ölüm oranı
  - Deneyimli sağlık personeliyle gerçekleşen doğum oranı

fppt.com

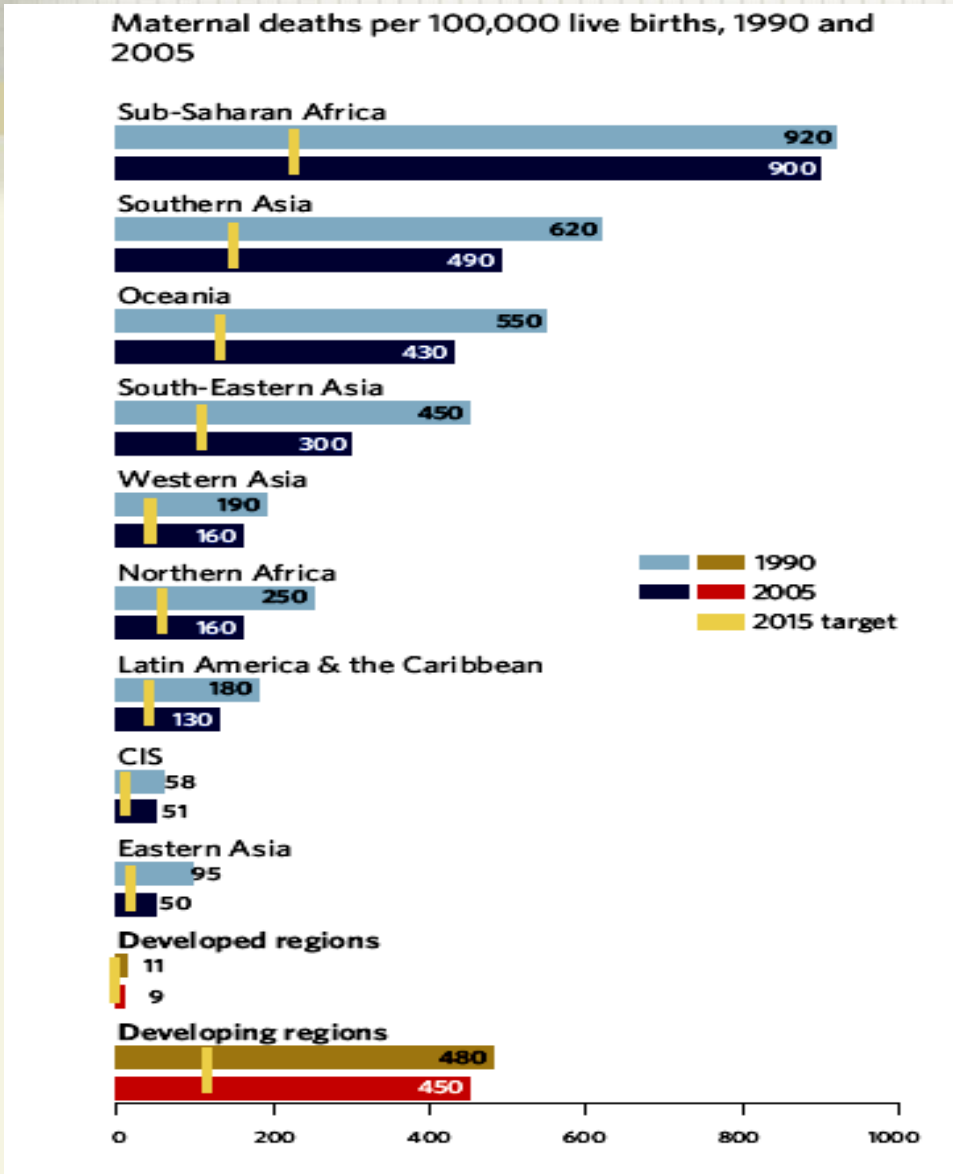

2015 hedeflerine ulaşmak mümkün gözükmüyor.

Anne ölümleri devam etmekte.

Şu anda yaklaşık 60 kadın ve 1500 bebek daha öldü.

Ekonomik ve yapısal yetersizliklerin dışında politik irade eksikliği de hedeflere ulaşılamamasında önemli rol oynamakta.

fppt.com

Türkiye'de Durum

- Yüzbin canlı doğumda **208** Türkiye Nüfus Araştırması (1974-75)

- Yüzbin canlı doğumda **132** Türkiye Nüfus Araştırması (1989)
- Yüzbin canlı doğumda **49** Anne Ölümleri ve Nedenleri Araştırması (1997-1998)

- Yüzbin canlı doğumda **38.3** Türkiye Ulusal Anne Ölümleri Çalışması (2004-2006)

fppt.com

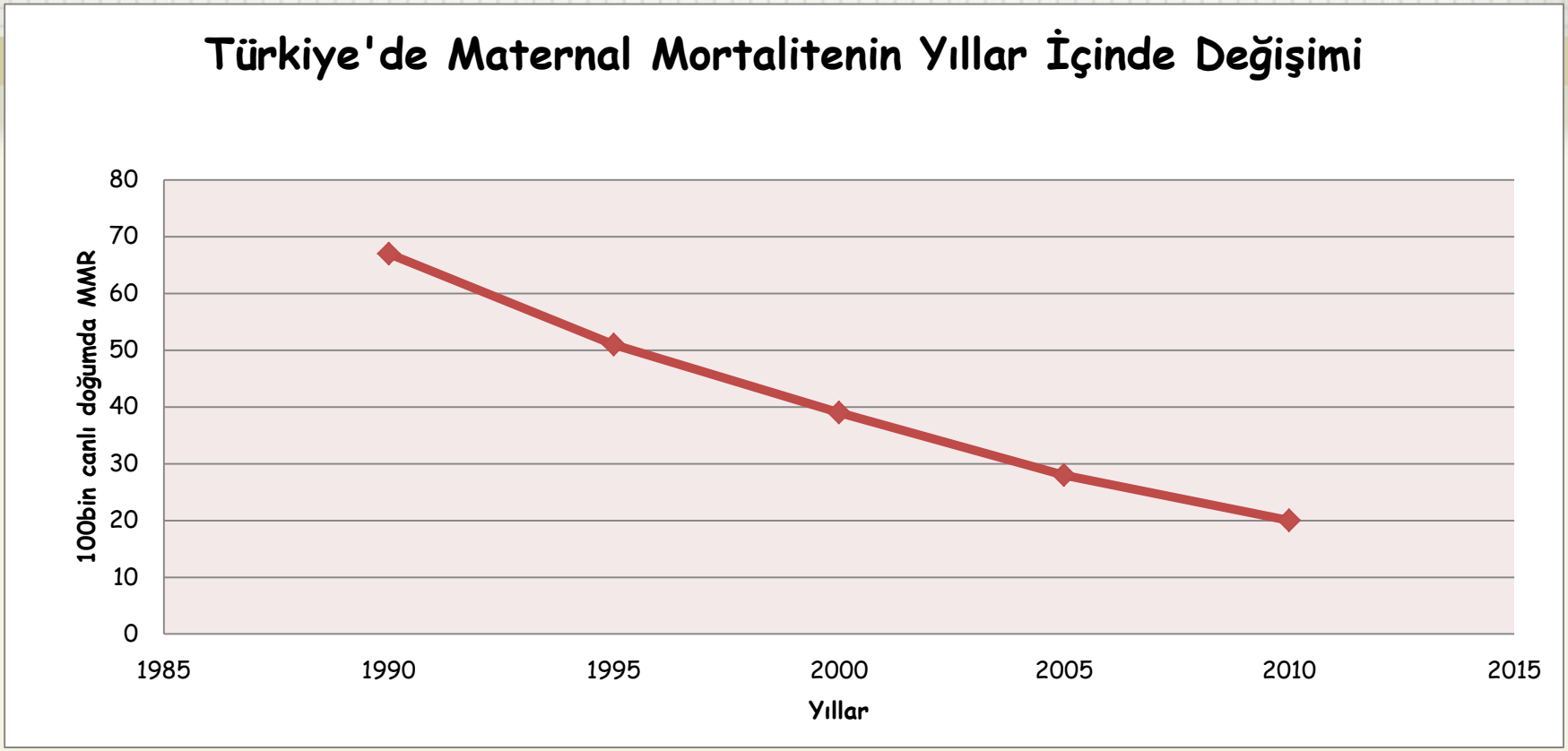

- Yıllık ortalama düşüş = %5.8
- 20 yıllık azalma oranında dünya 21incisi

T. C. Sağlık Bakanlığı, 2012

fppt.com

Anne Ölüm Oranları (Yüzbinde)

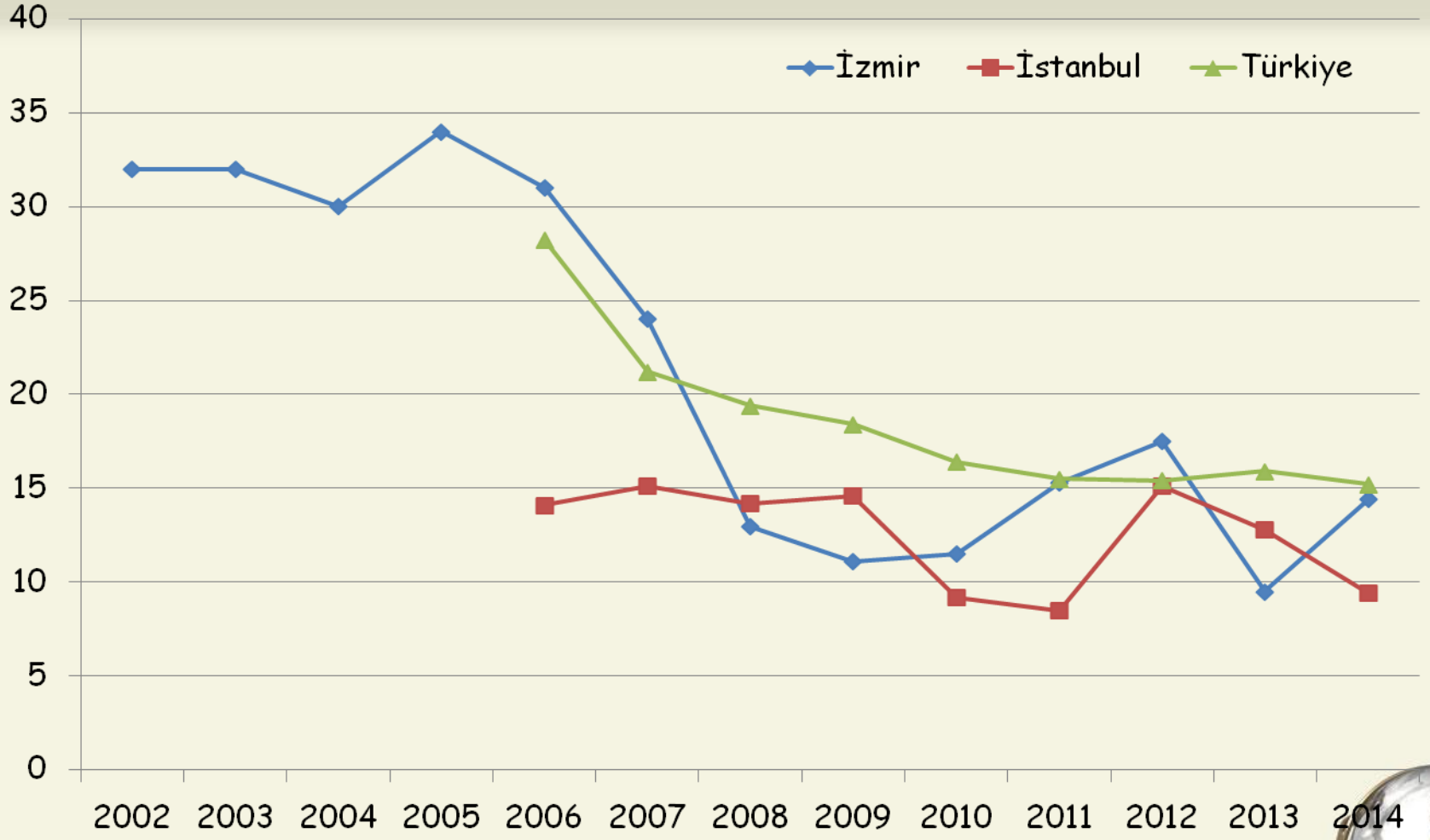

T. C. Sağlık Bakanlığı, 2015

fppt.com

Dünyada ve Türkiye'de Anne Ölüm Oranları

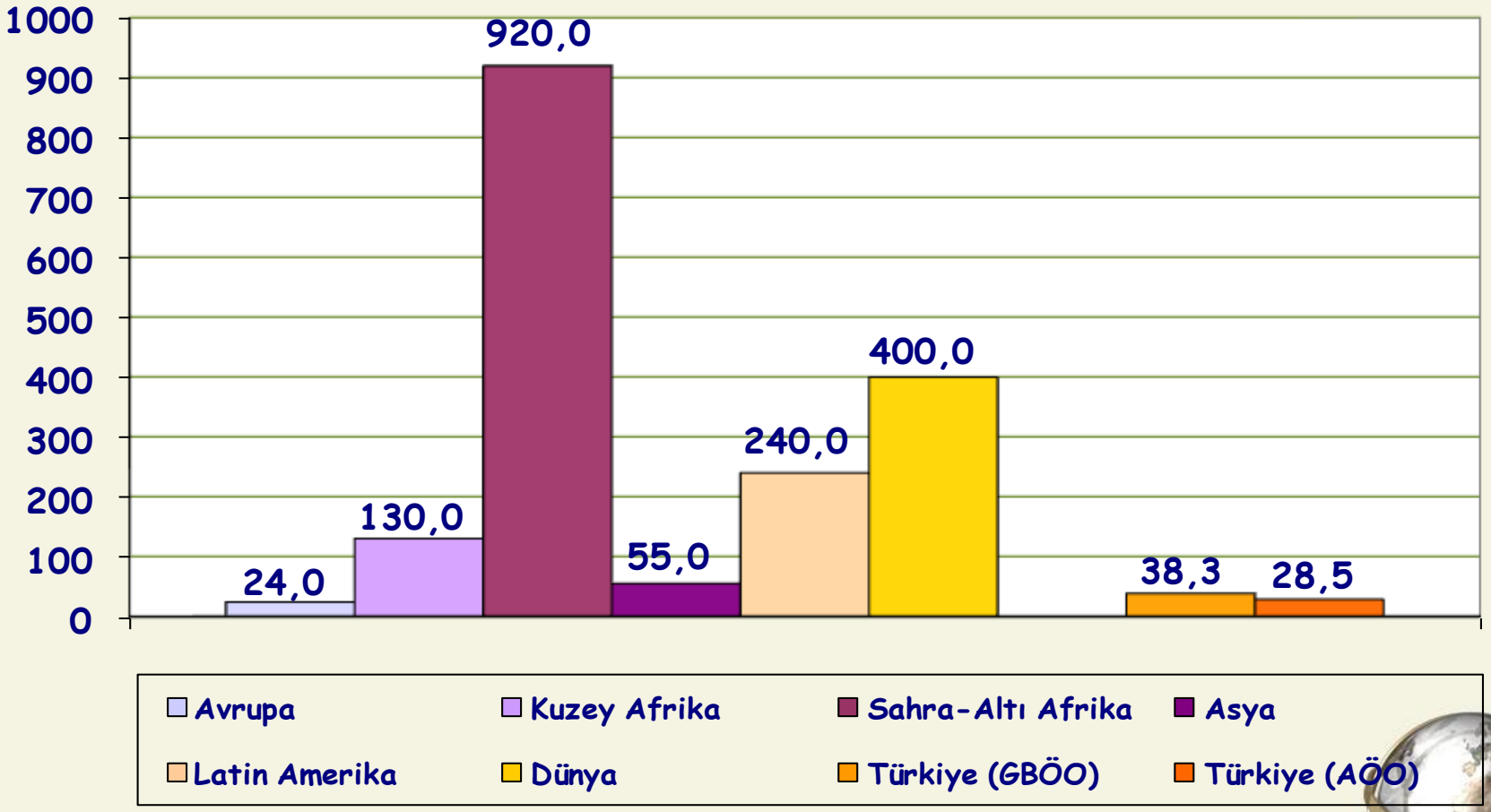

fppt.com

Dünyada ve Türkiye'de Yaşam Boyu Anne Ölüm Riski

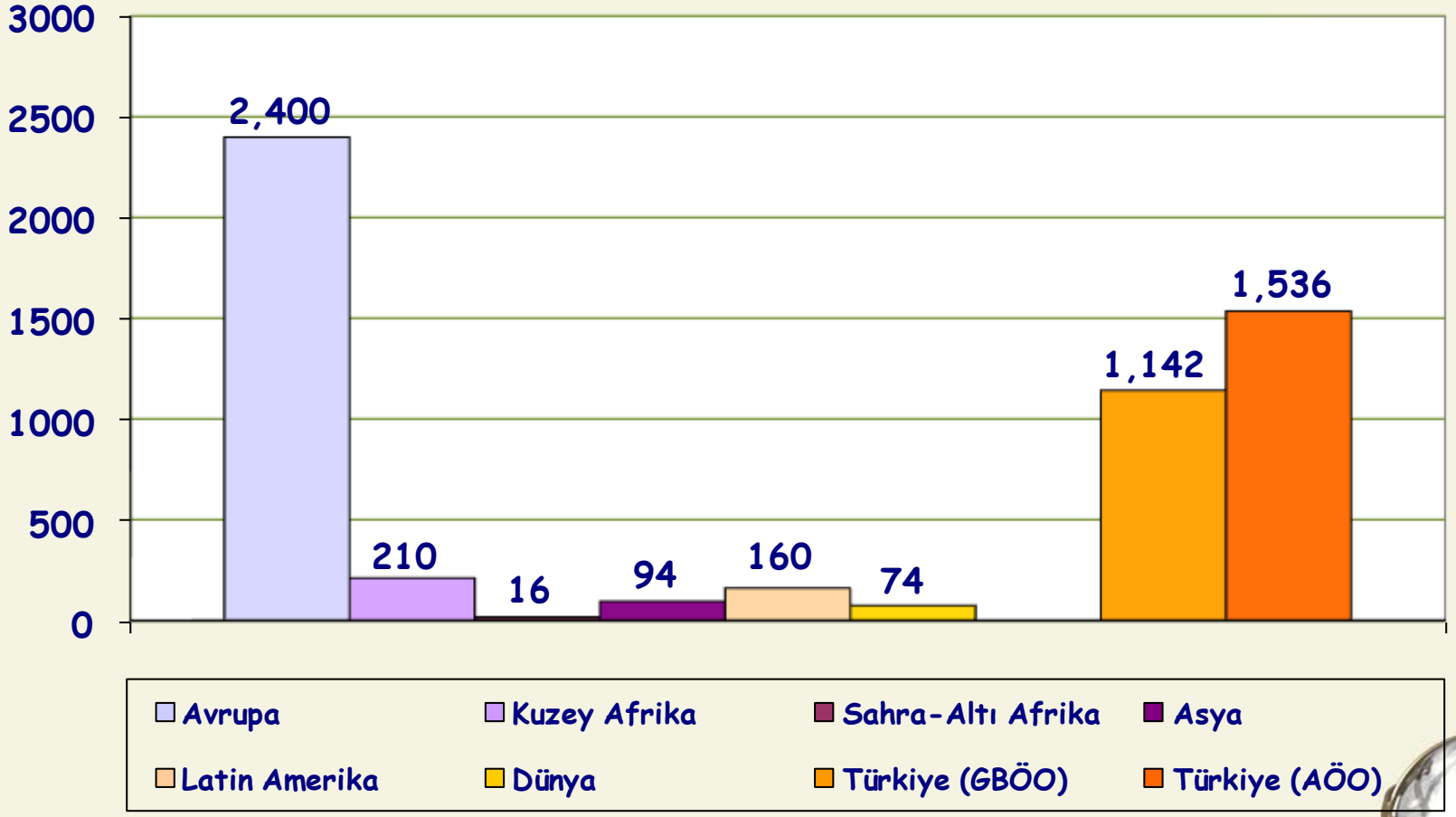

KOÇ,İ - 2006

fppt.com

Gebeliğe Bağlı Ölüm Oranları

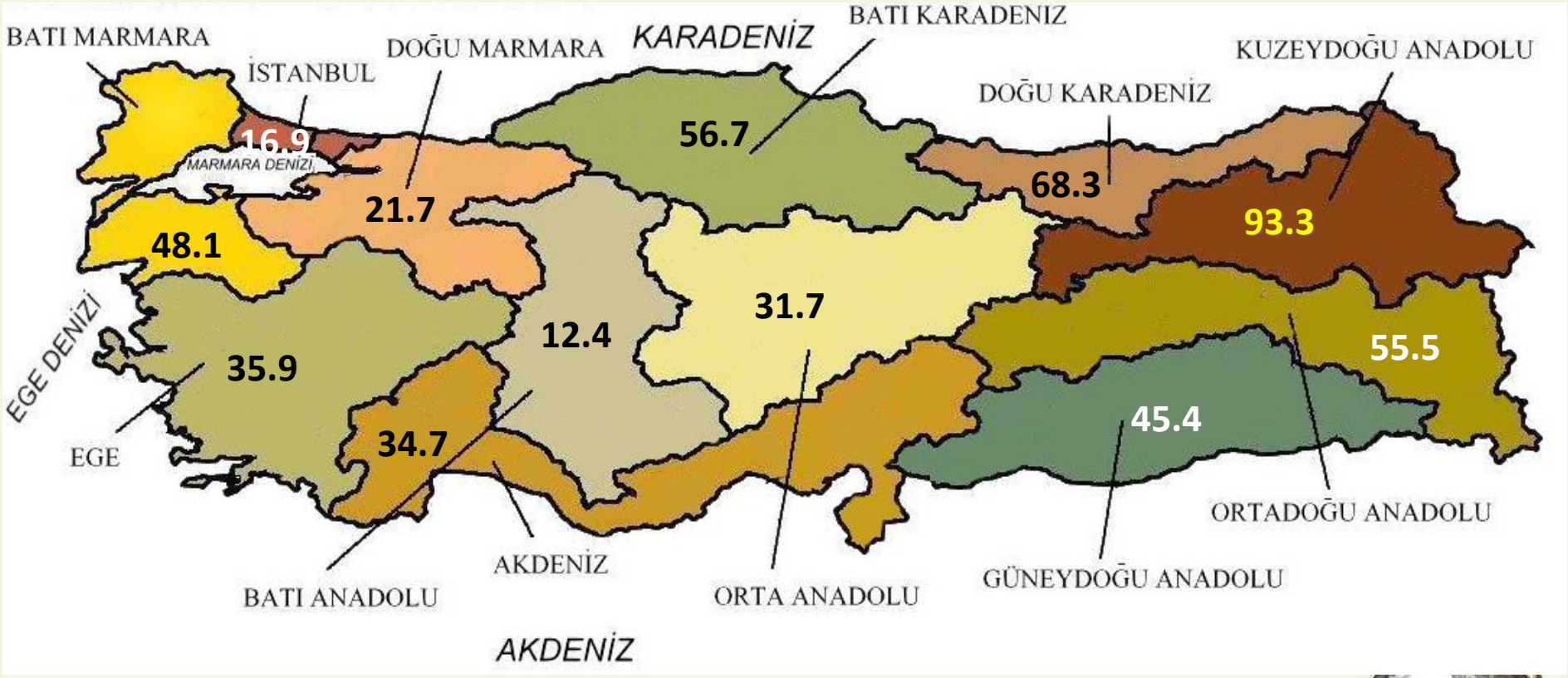

UAÖÇ, 2005

fppt.com

Anne Ölüm Oranları

UAÖÇ, 2005

fppt.com

Gebeliğe Bağlı Ölümlerde Yaşam Boyu Risk

UAÖÇ, 2005

fppt.com

Anne Ölümlerinde Yaşam Boyu Risk

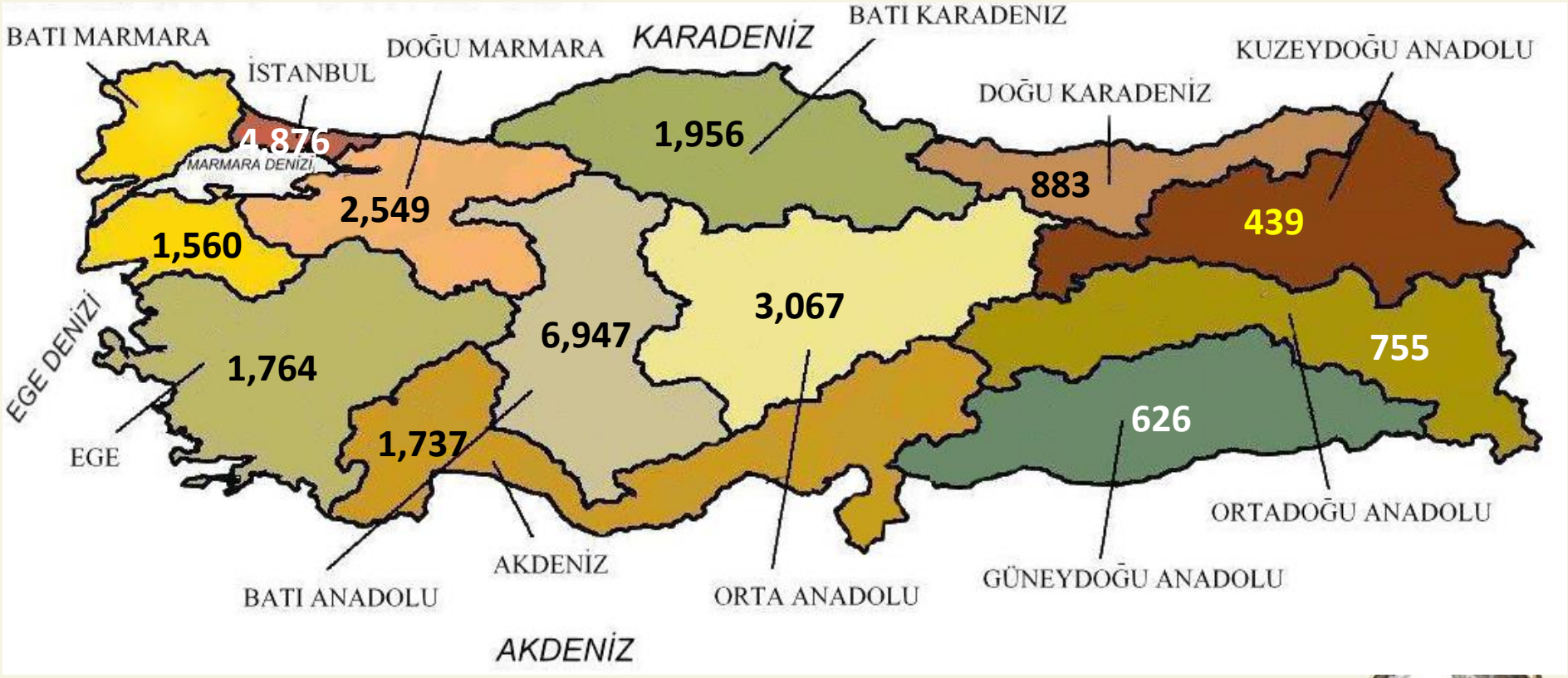

UAÖÇ, 2005

fppt.com

2005-2014 Yılları
Doğrudan Anne Ölüm Nedenleri (%)

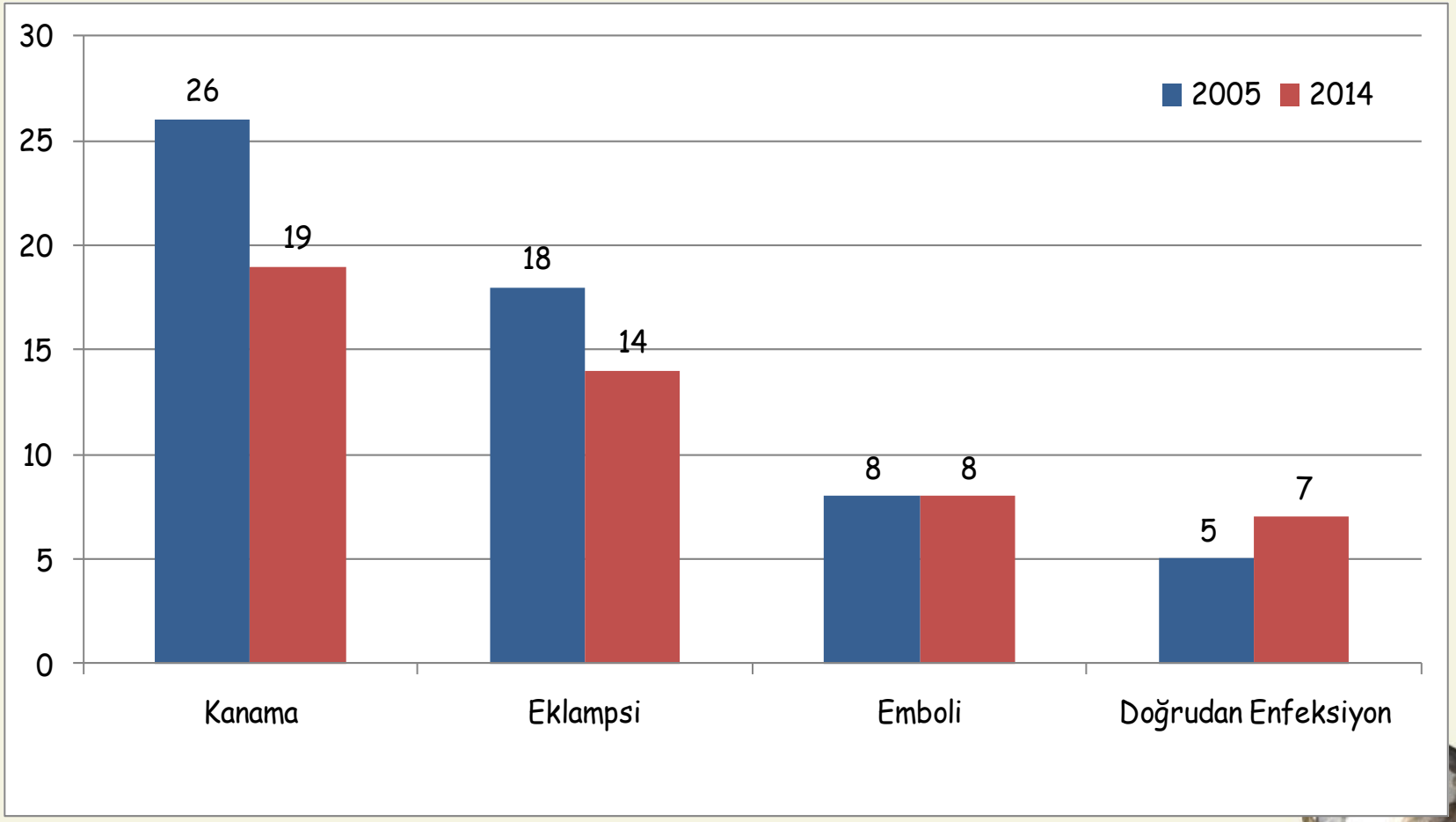

T. C. Sağlık Bakanlığı, 2015

fppt.com

2005-2014 Yılları
Dolaylı Anne Ölüm Nedenleri (%)

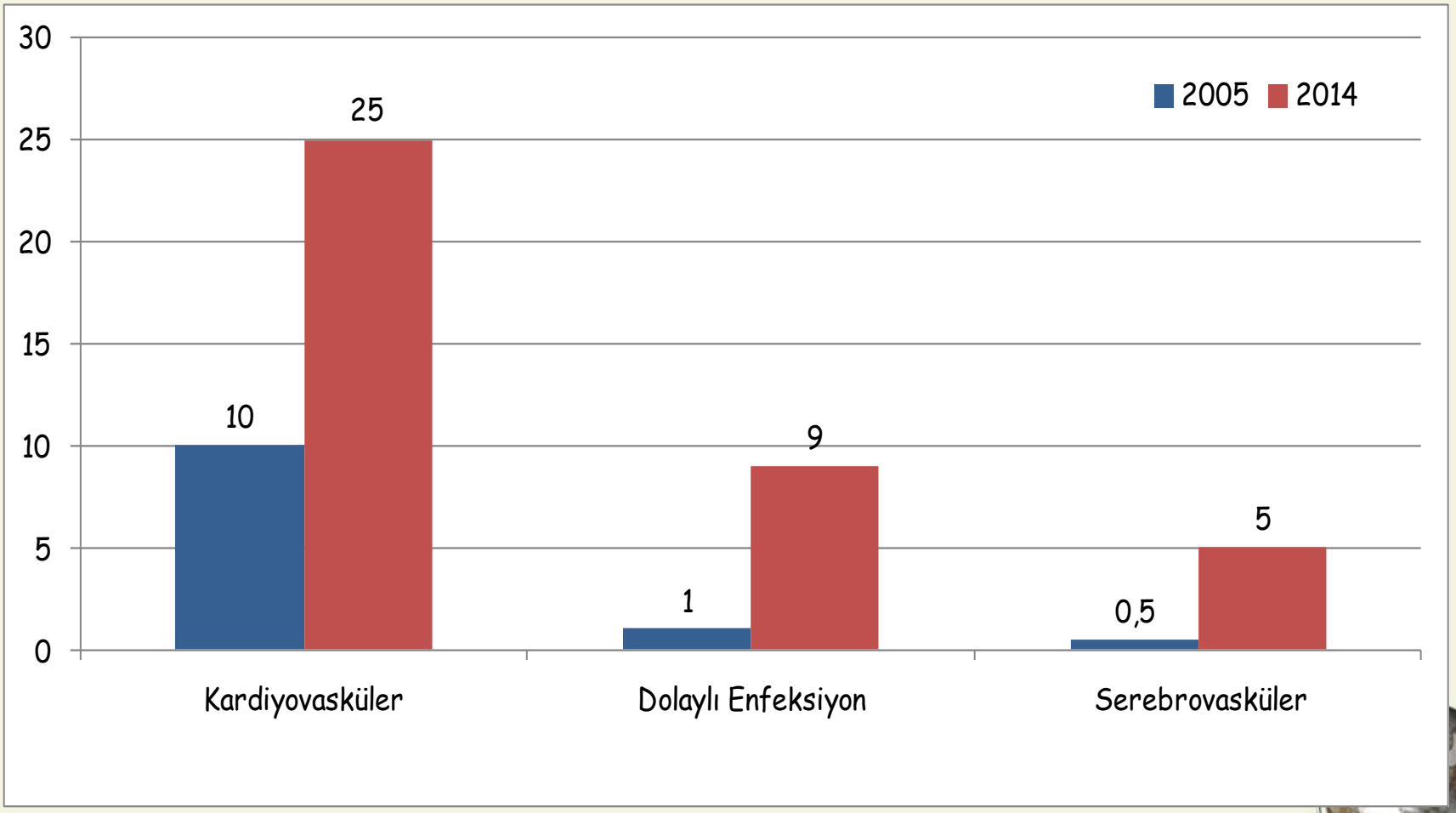

T. C. Sağlık Bakanlığı, 2015

fppt.com

Gebeliğe Bağlı Ölümlerin Nedenleri (%)

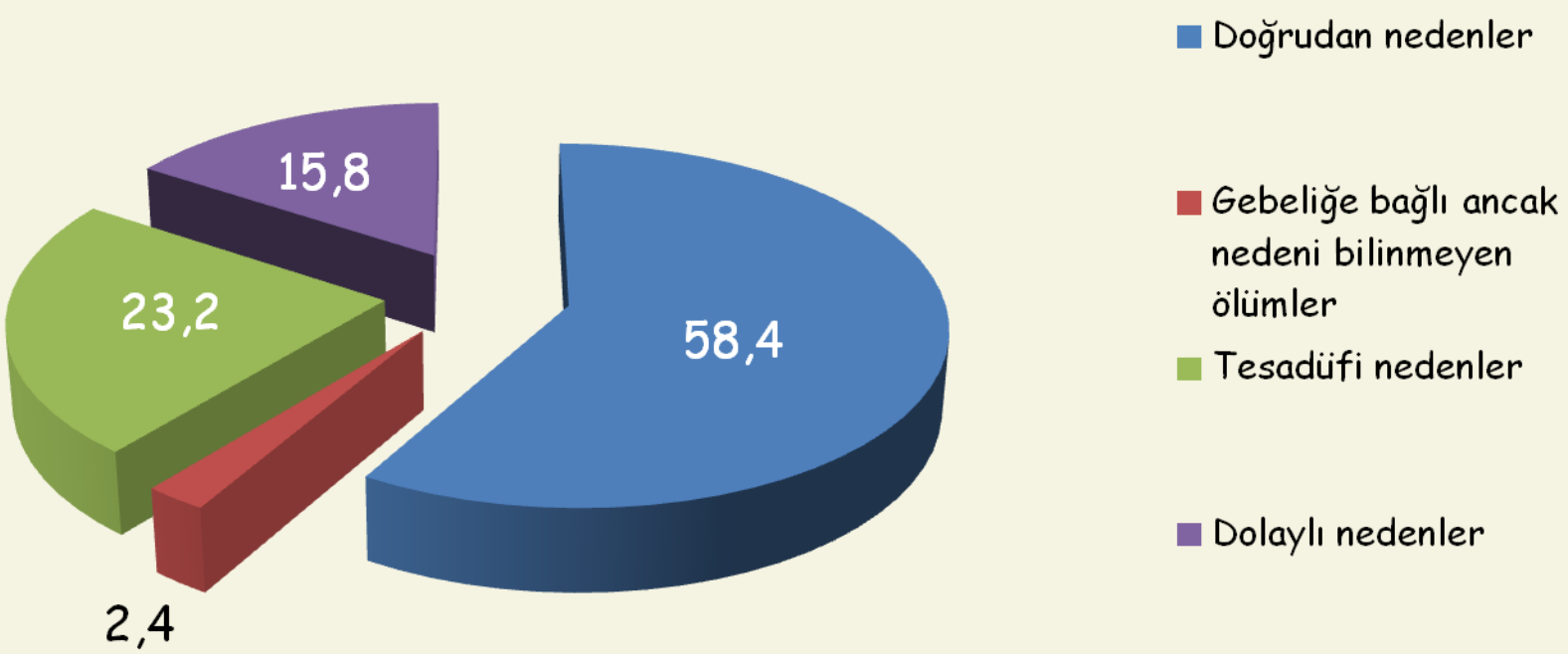

UAÖÇ, 2005

fppt.com

Anne Ölümlerinin Nedenleri (%)

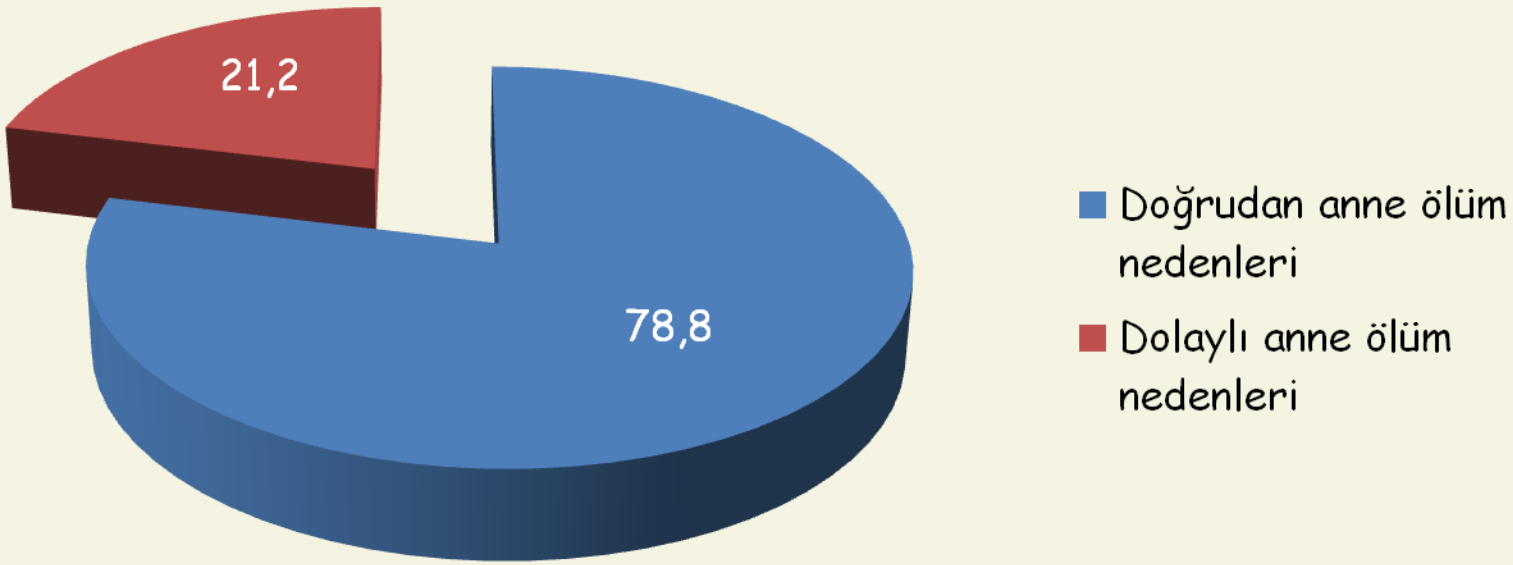

UAÖÇ, 2005

fppt.com

Doğrudan Nedenler ile Meydana Gelen Anne Ölümleri (%)

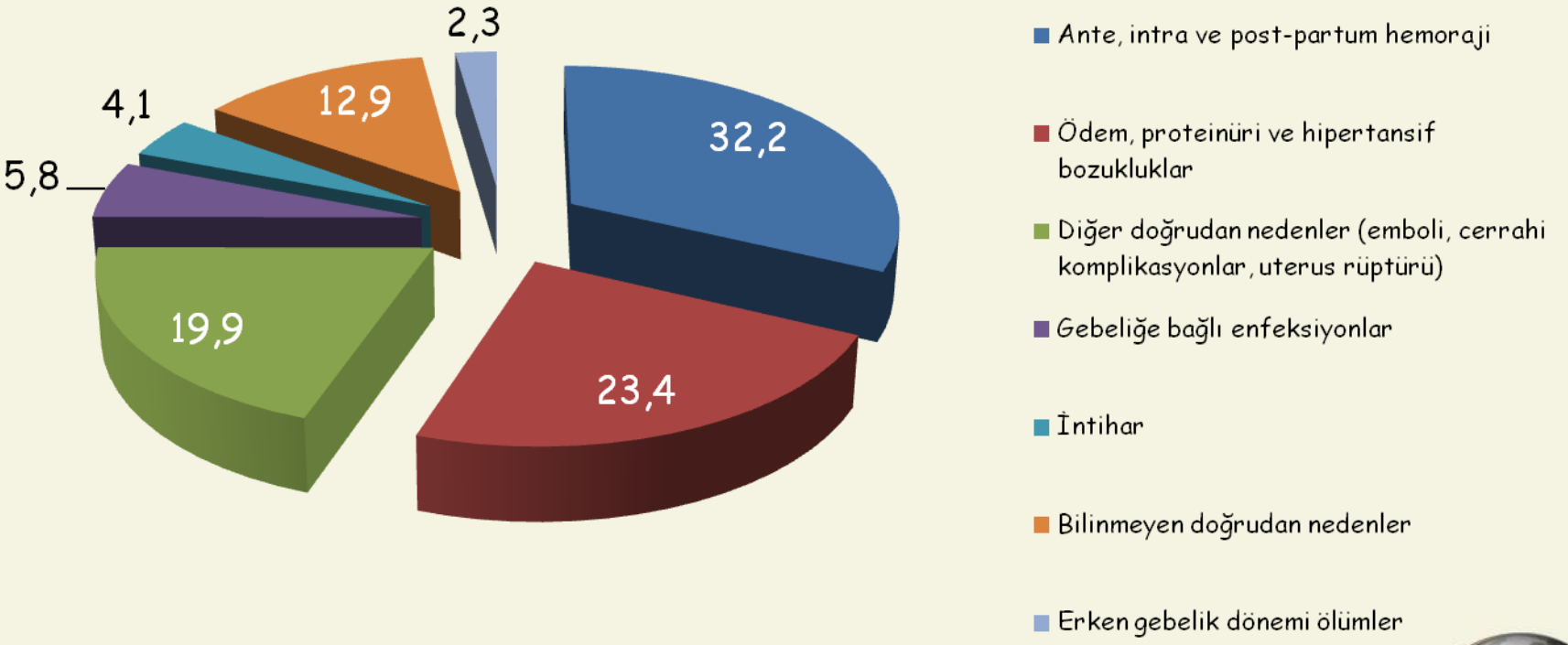

UAÖÇ, 2005

fppt.com

Dolaylı Nedenler ile Meydana Gelen Anne Ölümleri (%)

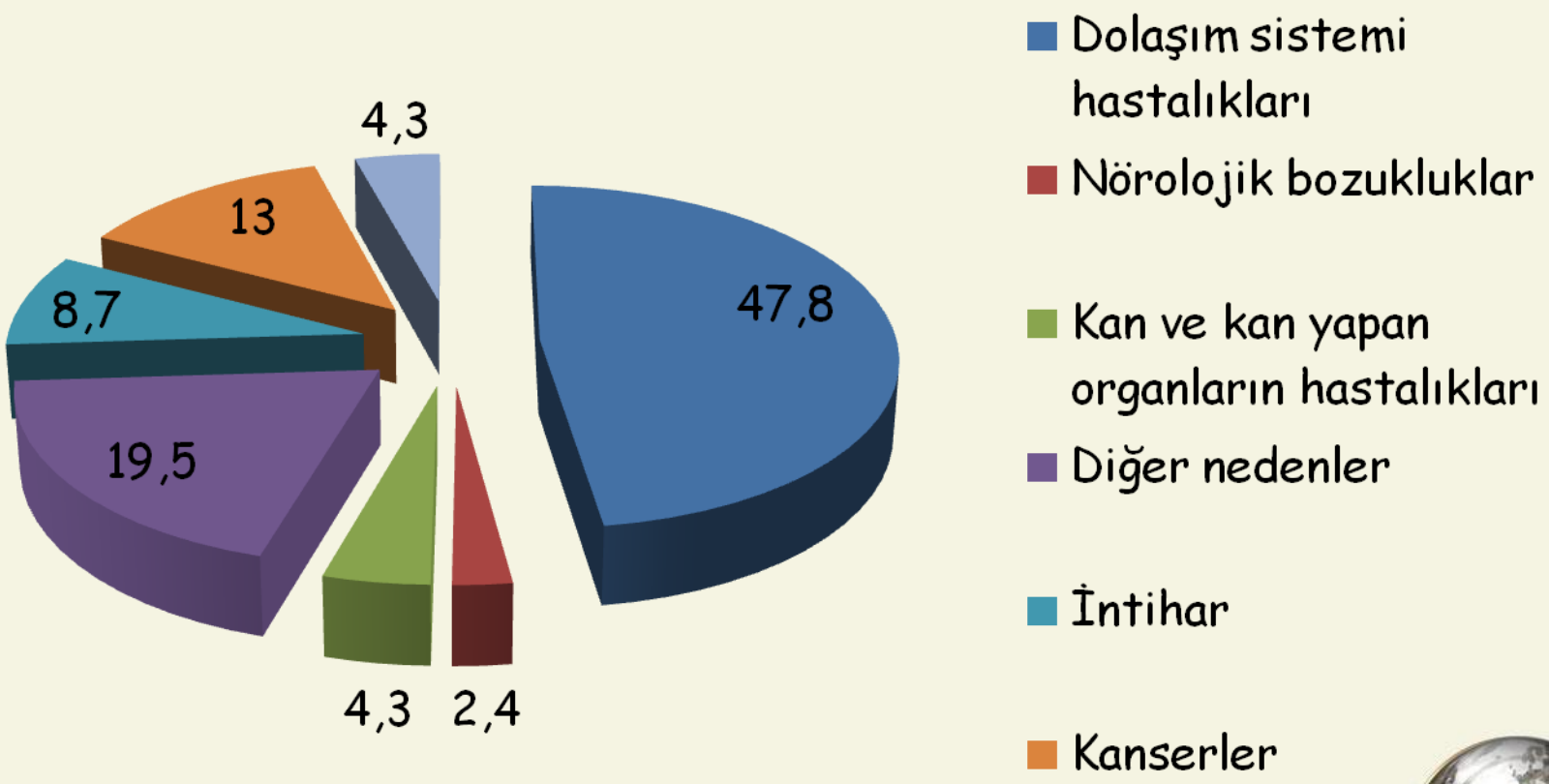

UAÖÇ, 2005

fppt.com

Tesadüfi Nedenler ile Meydana Gelen Anne Ölümleri (%)

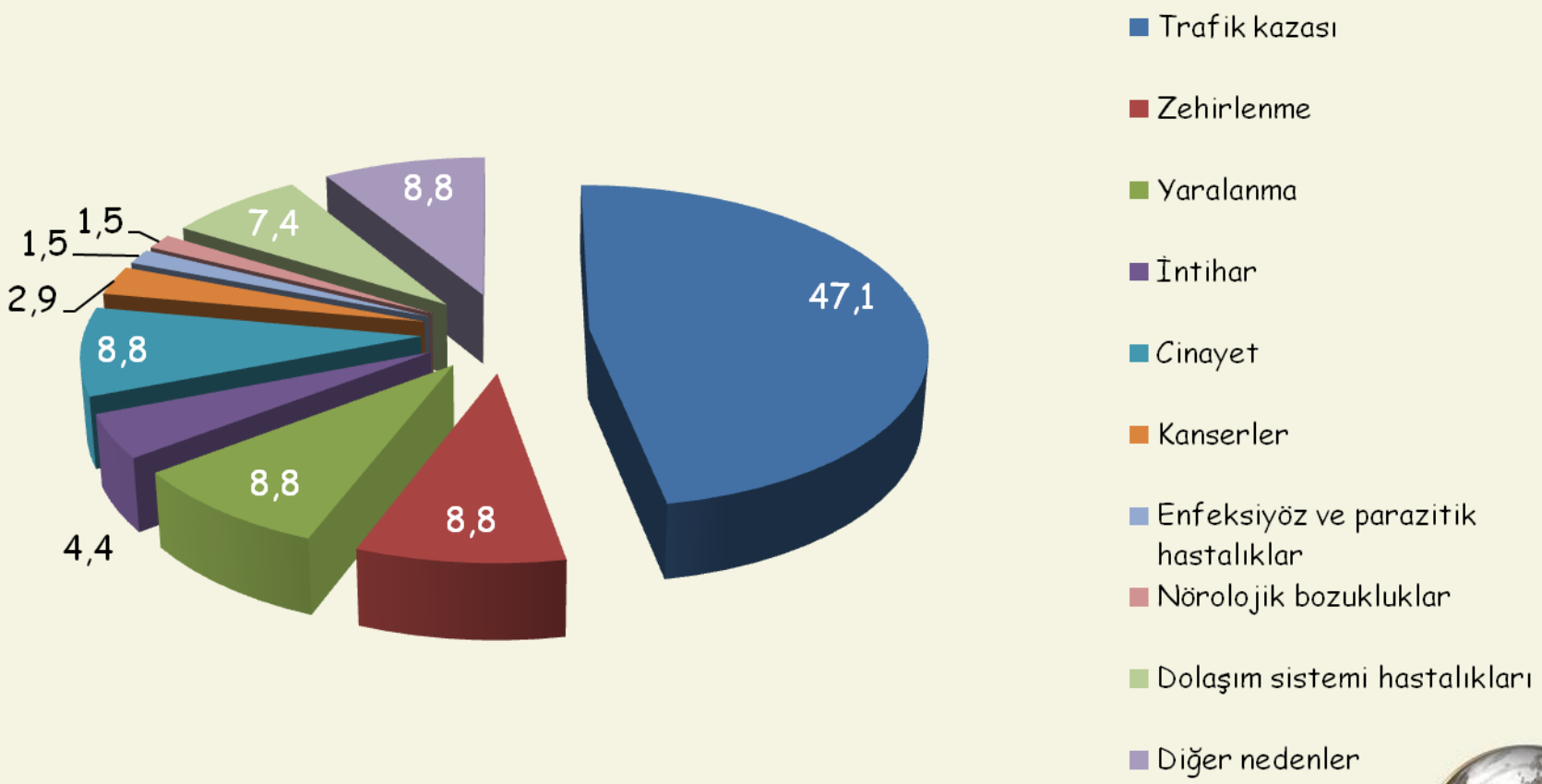

UAÖÇ, 2005

fppt.com

Gebeliğe Bağlı Ölümlerin Gerçekleştiği Dönemler

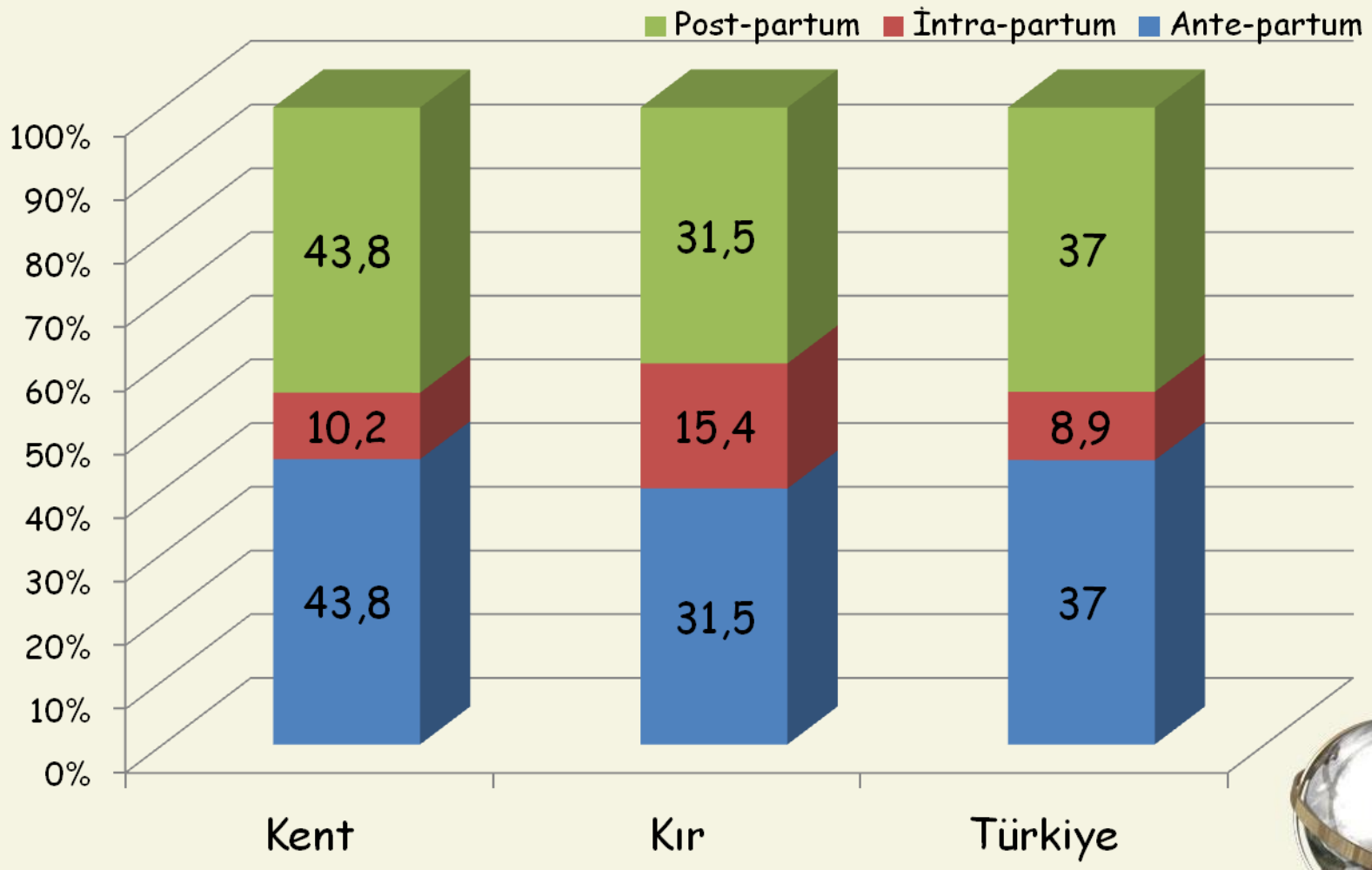

fppt.com

Ölümün Gerçekleştiği Yer (%)

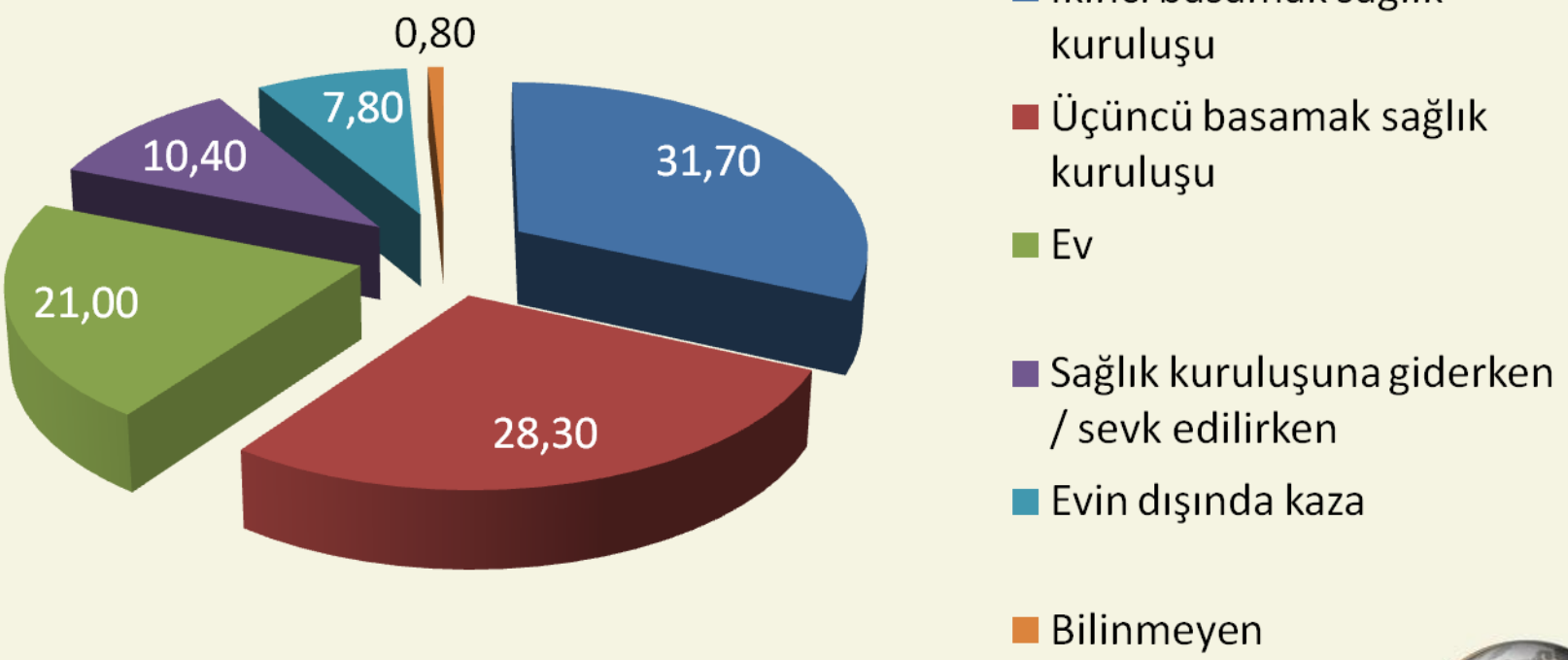

UAÖÇ, 2005

fppt.com

Biyo-medikal Risk Faktörleri

- Yaş <18
- Yaş >34
- Parite >4
- Kronik hastalıklar
- Dolaşım sistemi hastalıkları
- Endokrin ve metabolik hastalıklar
- Anemi
- Obezite
- Sigara içme

Bir kadın birden çok biyo-medikal riske sahip olabilir.

fppt.com

Anne Ölümlerinin Biyo-medikal Risk Faktörlerine Göre Dağılımı

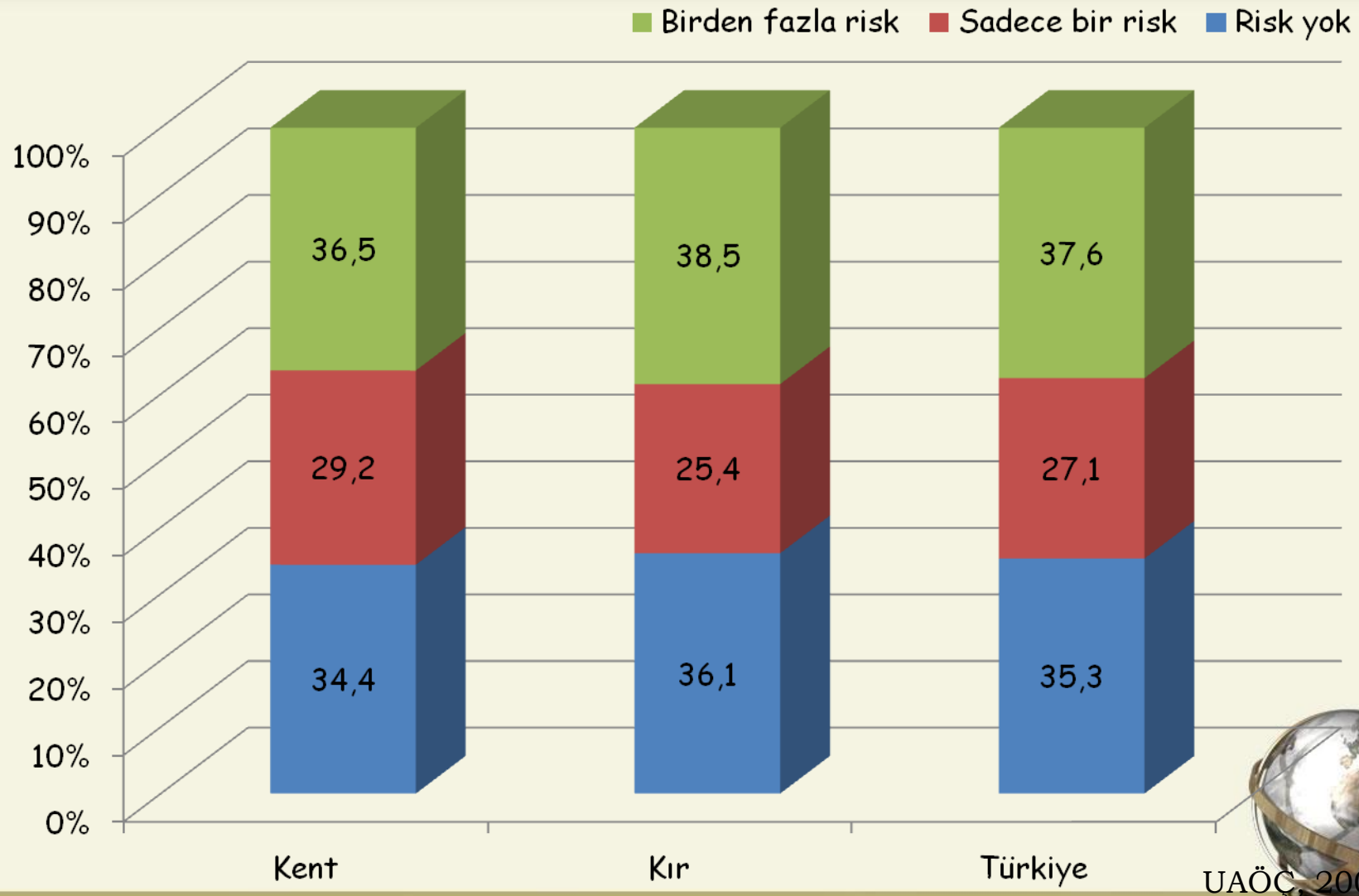

UAÖÇ, 2005

fppt.com

Biyo-medikal Risk Faktörlerinin Dağılımı

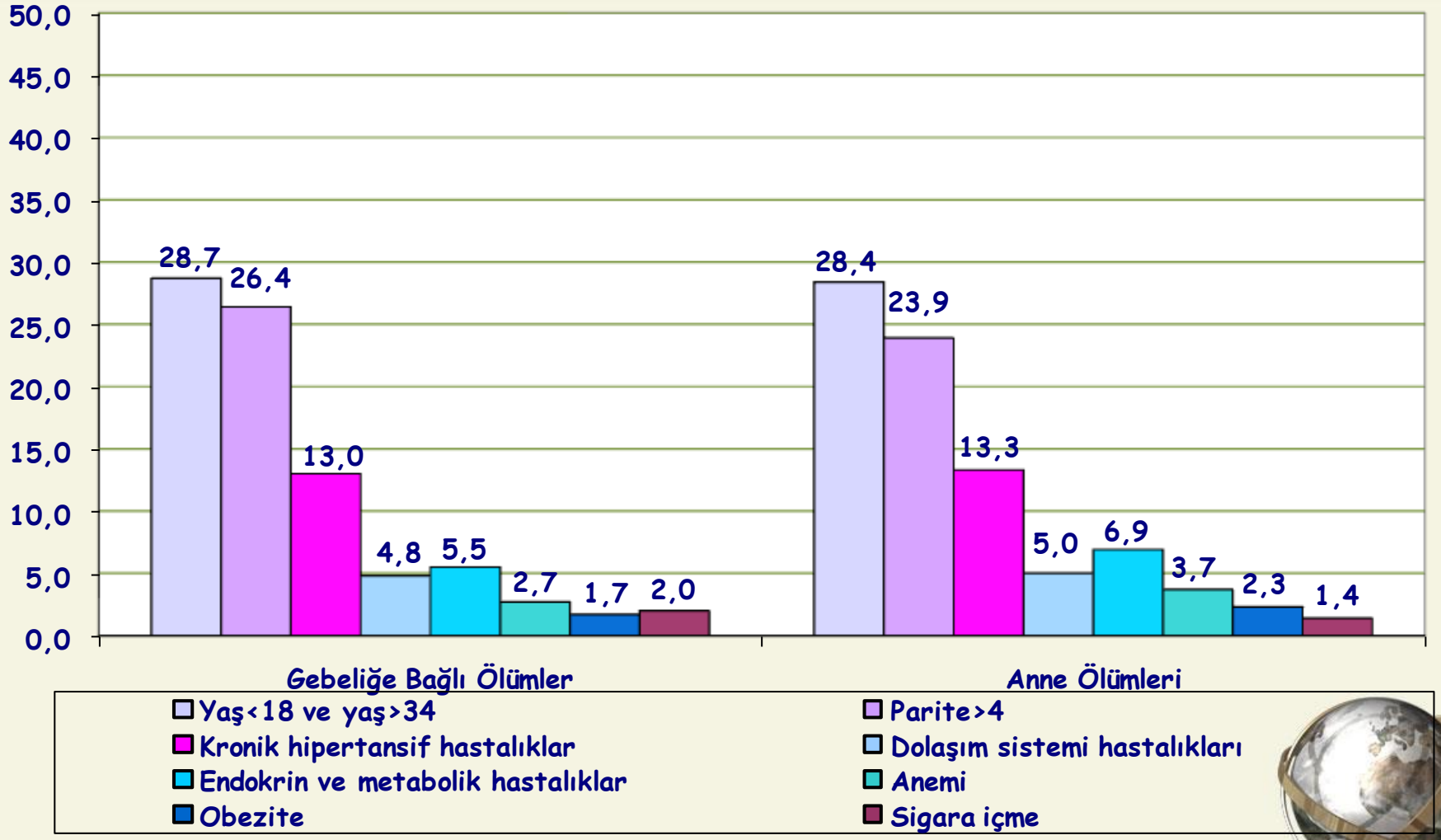

UAÖÇ, 2005

fppt.com

Gebeliğe Bağlı Ölümlerde ve Anne Ölümlerinde Önlenebilir Faktörler

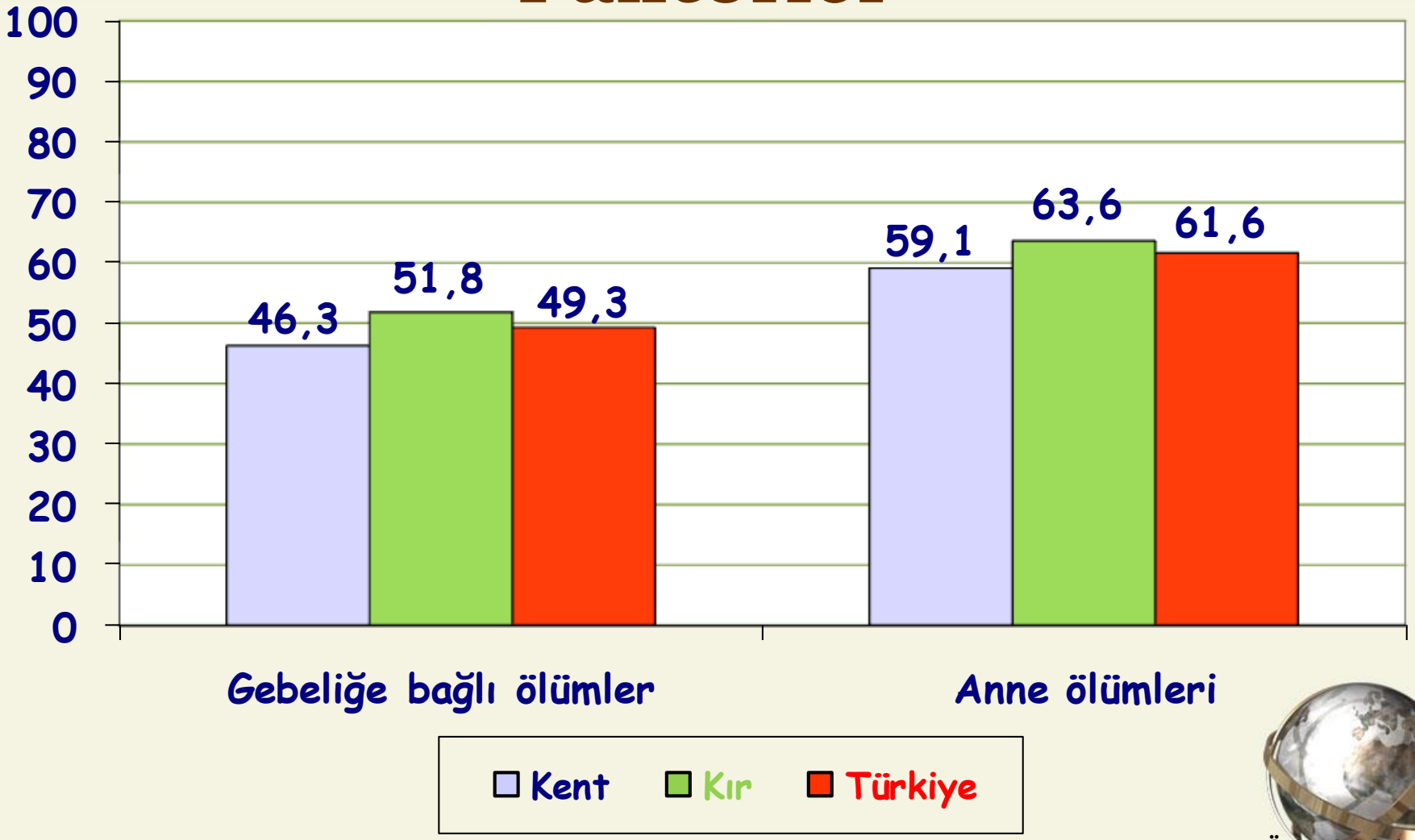

UAÖÇ, 2005

fppt.com

Anne Ölümlerinde Önlenebilir Faktörlerin Dağılımı

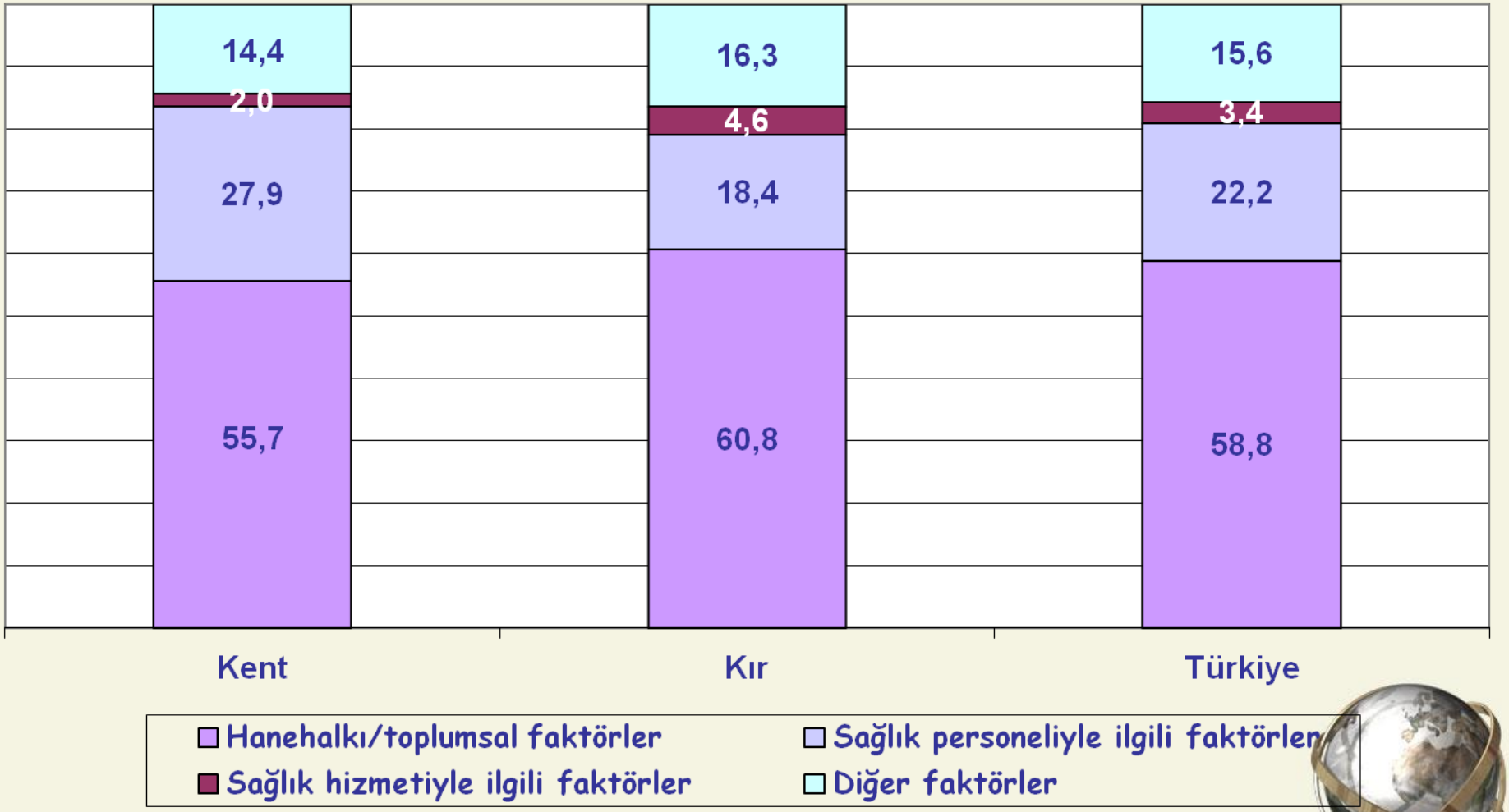

UAÖÇ, 2005

fppt.com

Anne Ölümlerinde Hane Halkı / Toplumsal Faktörler (%58.8)

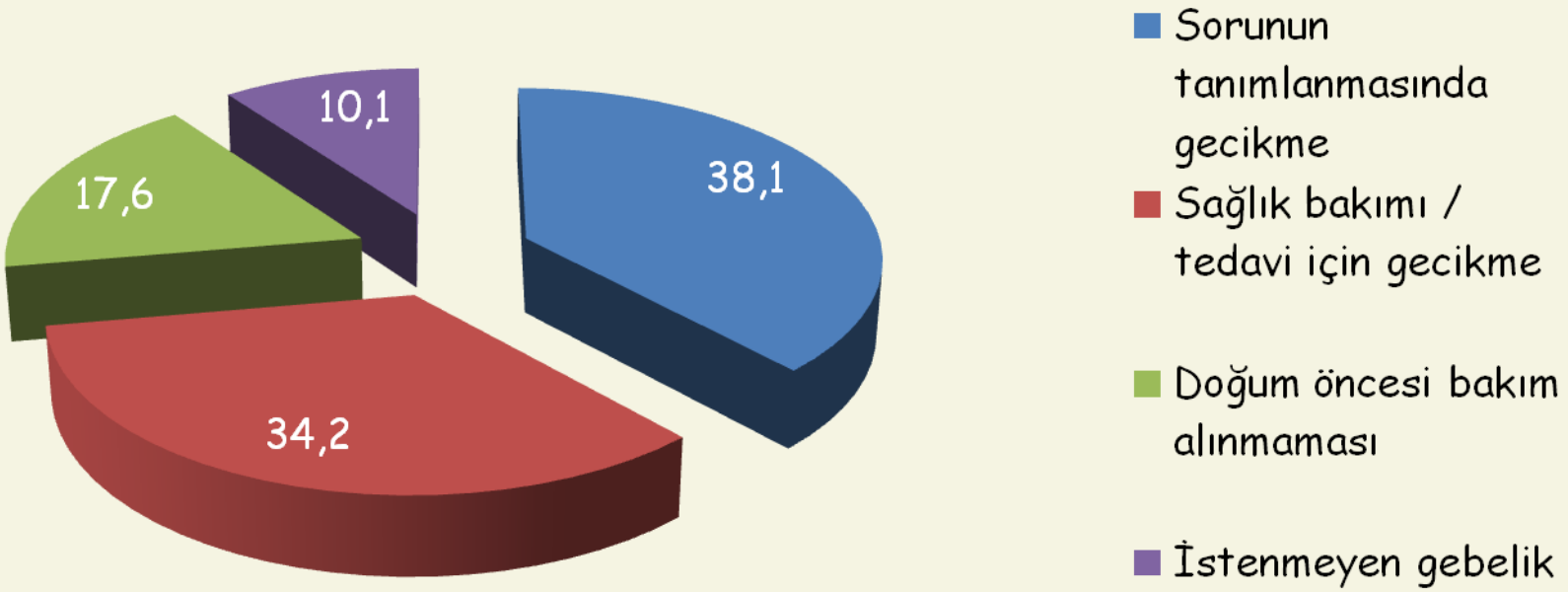

UAÖÇ, 2005

fppt.com

Anne Ölümlerinde Sağlık Personeli İle İlgili Faktörler (%22.2)

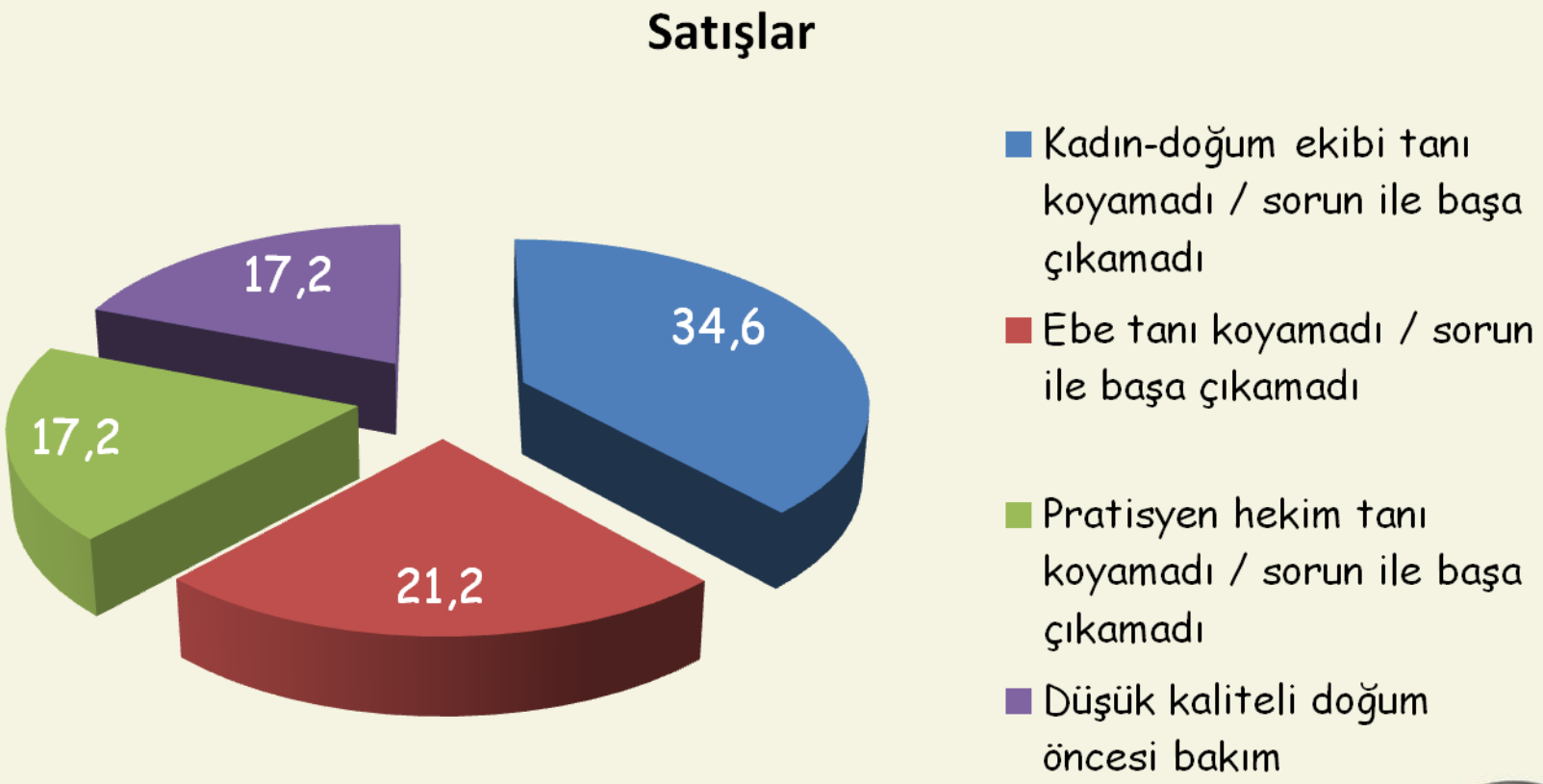

UAÖÇ, 2005

fppt.com

Anne Ölümlerinde Sağlık Hizmeti ile İlgili Faktörler (%3.4)

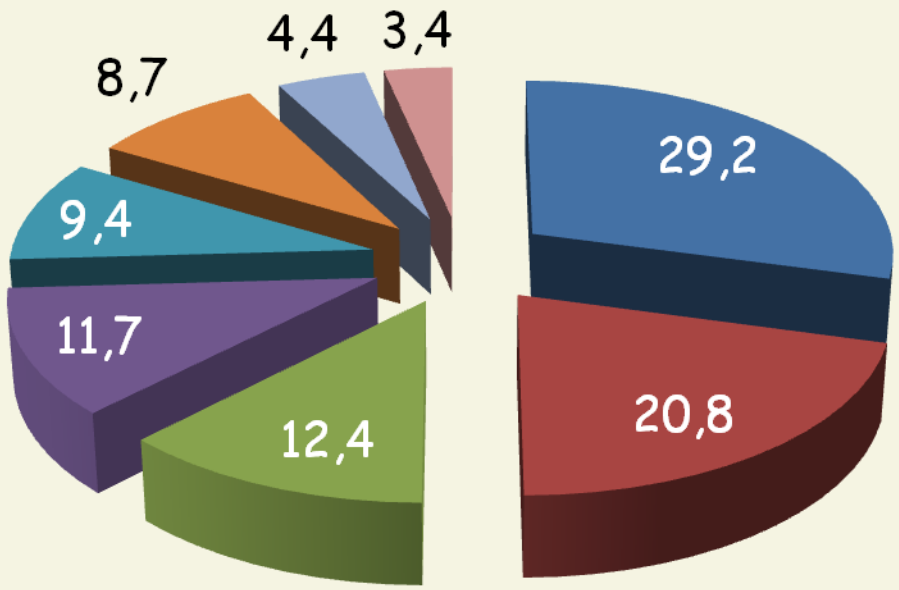

- En yakın sağlık kuruluşuna uzaklık
- Sağlık personeli eksikliği
- Ulaşım hizmetlerindeki eksiklikler
- Araç gereç ve diğer tibbi malzeme eksikliği
- Destekleyici tanı hizmetlerinin eksikliği
- Sağlık birimleri arası iletişim eksikliği
- Kan / ilaç eksikliği
- Anestezi hizmetlerinin eksikliği

UAÖÇ, 2005

fppt.com

Anne Ölümleri

- Anne ölümlerinin boyutu sağlık hizmetlerinin sağlanması ve kalitesi bakımından çok yönlü bir kalkınma göstergesi

- Anne ölümü göstergeleri, uluslararası kuruluşlar tarafından önem verilen göstergeler
- Ancak pek çok ülkede bu konuda tam, doğru ve ayrıntılı bilgi yok

- Göreceli olarak az görülen anne ölümlerinin, örneklem araştırmaları gibi geleneksel yöntemlerle saptanması çok güç

fppt.com

- Teşekkür ederim.

fppt.com